

alle kiemen der zonde in zich bevat, en gedurig nieuwe vormen van zonde uit zich op doet wellen. Men zegt wel eens: »Gij weet nooit waartoe een mensch kan komen», en dat is volle waar, want daarin juist ligt het angstige der zonde, niet dat we een enkel maal den voet verstuikten, maar dat die struikeling openbaring van verzwakking, straks voorbode van algeheele verlamming is, — niet dat er een enkele vonk naar buiten vliegt, maar dat die vonk een teeken is, hoe het daarbinnen alles smeult en brandt. O, het is dat onheilig leven, dat daar binnen woelt en stroomt, dat voor God gevloekt is en van Hem niet kan geduld worden. Hoe dieper we delven, hoe meer we vinden, ja, hoe meer we voelen, dat nog overblijft, en als we dan *nooit* den bodem ontdekken, *nooit* de diepste diepte bereiken kunnen, wie weert dan ook van onze lippen de klacht, waarin zich Davids ziele uitgoot: »Wie, wie is er, die de afdwalingen van het menschenhart zou verstaan»? 

III. »Heer, reinig mij van mijn verborgen zonden!» gaat David voort; laat ons ook die bede nog een oogenblik indenken. Eerst was het de vraag: Wat *is* mijn schuld en zonde? thans geldt het die andere: hoe *kom* ik van schuld en zonden *vrij*? *Veruitwendigen* is ook daarbij de leus der wereld, en die veruitwendiging, waardoor ze bij de eerste vraag zich zelve vrijpleitte, zoekt ze thans bij deze vraag ook op den Heer over te brengen.

Wat toch is schuldvergeving, gelijk ze door zoo velen wordt opgevat? Men zoekt zijn schuld alleen in de uitingen der zonde, en natuurlijk, die daden, die woorden, die gedachten leven voor den zondaar slechts in de herinnering voort, zijn los van zijn wezen, en staan nog slechts